

MEZI „PÁDEM DO PEKEL“ A „NANEBEVSTOUPENÍM“

Od moderní projekce k historické postavě českého reformátora Jana Husa

Thomas Martin Buck

„Vlastně teprve tehdy, když byl Hus mrtev, staly se jeho myšlenky živými“, napsal roku 1888 německý historik Leopold von Ranke. Vyjádřil tím, že exekuce reformátora Jana Husa měla s ohledem na jeho recepci tak silné iniciační působení, že dnes je už jen těžko odlišitelný mýtus od historické skutečnosti. Obraz, který si následující generace o Husovi vytvořily, překlenu historickou postavu. Studie ukazuje, že tento proces narativní transformace a stylizace začal již krátce po jeho smrti. Vzorové jsou v této souvislosti historiografické zprávy Ulricha Richental a Petra z Mladoňovic. Oba doboví svědkové nepopisují „objektivně“, co se stalo, ale vytvářejí obraz Husa, který ve své ambivalentnosti a dvojznačnosti dodnes působí a ztěžuje historikům jejich snahu zjistit v Rankovském smyslu, „jak to vlastně bylo“. Husův biograf Pavel Soukup roku 2014 právem poukázal na to, že historický význam Husa spočívá nejen v tom, že byl upálen a následně rozličným způsobem instrumentalizován. Osobnost jako Hus by podle něj neměla poutat zájem pouze kvůli své smrti ale především kvůli svému životu a působení. Jak obtížné to ovšem je propracovat se imaginacemi a projekcemi pozdějších generací k historické postavě reformátora, ukazuje předložený text.